

۰۸-۰۵-۲۰۱۷

گردآورنده: صالحه واهب واصل

بخش: جغرافیه

ولایت بغلان

یکی از ولایات کشور افغانستان بوده، مرکز آن پلخمری میباشد، دارای مساحت ۱۸۲۲۵ کیلومتر مربع بوده و جمعیت آنرا ۱۷۵۲۳۰ نفر تشکیل میدهد. ولایت بغلان در شمال افغانستان موقعیت دارد این ولایت یکی از ولایات زراعتی و صنعتی بوده و دارای معادن مانند ذغال سنگ و سمنت میباشد همچنان در این ولایت فابریکه نساجی فابریکه سمنت غوری فابریکه قند نیز موجود است. ولایت بغلان در قدیم از آن کوشانی ها بود. بازماندگان یک آتشگاه زرتشتی به نام سُرخ کوتل که در بغلان وجود دارد.

اراضی شهر کنونی بغلان از سه بخش زراعتی تشکیل می‌شود. بغلان نو در ۴ کیلومتری جنوب قرار دارد. شهر جدید مرکز دارالحکومه است و از سال ۱۹۳۷ به حیظه حکومتی شیرخان افزوده شد و مرکز حکومتی از خان آباد به این منطقه منتقل شده است. در سمت جنوب بغلان جدید و با فاصله ۸ کیلومتری بغلان صنعتی قرار دارد. بازار شهر به دو بخش تقسیم شده‌است، در مرکز و ناحیه غربی غله جات و میوه جات و در بخش شرقی بازار تجاری، خیاطی و چاپخانه مشاهده می‌شود.

تقسیمات اداری ولایت

این ولایت به ۱۵ ولسوالی تقسیم شده است پلخمری مرکز آن می‌باشد که تقریباً ۸۸۳,۷۹ تن جمعیت دارد. جمعیت کل ولایت بغلان به ۶۹۰,۷۴۱ تن بالغ میشود ۱۰۹,۹۵ خانواده در این ولایت وجود دارد و هر خانواده به طور اوسط شش عضو دارد

نام های ولسوالی‌های بغلان عبارت اند از: بغلان جدید، دهانه غوری، دوشی، خنجان، اندراب، نهرین، برکه، تاله و برفک، پل حصار، ده صلاح، جلگه، خوست و فرنگ، فرنگ و غارو، گذرگاه نور. مردم: ۸۰ درصد مردم بغلان در ولسوالی‌های روستایی زندگی مینمایند درحالیکه ۲۰٪ آن در مناطق شهری به سر می‌برند. ۵۱٪ از نفوس بغلان را مردان و ۴۹٪ آن را زنان تشکیل میدهد. ۷۸ درصد از مردم این ولایت تاجیک و ۲۲ درصد پشتون میباشند، هزاره و ازبک نیز در بغلان ساکن اند. قوم حسن خیل (پشتون) در بغلان جدید و شمال پلخمری، احمدزی (پشتون) در قریه دهانه غوری، پلخمری، قوم گادی (پشتون) در بغلان جدید و بغلان خنجان، ایماق (تاجیک) در ولسوالی دهانه غوری و ایل عرب (تاجیک) در بغلان جدید، نهرین و ولسوالی دهانه غوری سکونت دارند.

مراکز تحصیلات عالی ولایت بغلان : پوهنتون بغلان در سال ۱۳۷۲ تأسیس شد که شامل فاکولته های ادبیات علوم اجتماعی و ساینس میگردد. در سال ۱۳۸۰ به تعداد ۱۰۳۰ دانش آموز که ذکور و ۳۵۰ اناث و دارای ۴۴ استاد، که ۴۰ تن ذکور و ۴ تن اناث هستند، میباشد

فاکولته زراعت مؤسسه تحصیلات عالی بغلان : این تعمیر در ساحه پنجاه جریب زمین در سه طبقه به شکل پخته و اساسی به مصرف دو ملیون و بیست و دو هزار دالر امریکائی از بودجه انکشافی وزارت تحصیلات عالی توسط شرکت ساختمانی حریف اعمار گردیده است که دارای سی و دو اتاق تدریسی، یک سالون کنفرانس، کتابخانه، آزمایشگاه، اتاق نمایشگاه مواد زراعتی، اتاق اداری همراه با یک محراب مسجد میباشد. ولایت بغلان دارای (۱۴) واحد اداری بوده و بیشتر از (۸۰ %) اقتصاد یا در آمد های مالی خانواده های آنرا زراعت و مالداري تشکیل میدهد. ولایت بغلان با داشتن ظرفیت های اقتصادی، صنعتی و زراعتی زمینه های خوب سرمایه گذاری را دارا میباشد. محصولات عمده آن گندم، برنج، پنبه، پسته، خربوزه، تربوز و میوه جات چون شفتالو، توت، زرد آلو، سیب و غیره میباشد. ولایت بغلان با داشتن ذخایر و معادن سرشار ذغال سنگ، گچ، چونه، سنگ یا مواد خام سمنت، طلا و غیره و همچنان فابریکات تولیدی چون سمنت غوری، دستگاه نساجی، دستگاه برق غوری، فابریکه پایه سازی، سیلو و غیره تأسیسات و فابریکات تولیدی و صنعتی درین ولایت فعالیت داشته و یکی از ولایات صنعتی و زراعتی کشور محسوب می گردد.

ولایت بغلان از لحاظ موقعیت جغرافیایی در مسیر شاهراه عمومی عبور از سالنگ به طرف کابل قرار داشته و به حیث نقطه وصل نه ولایت شمال کشور، شمال و شمالشرق را به مرکز وصل میکند. این ولایت با ولایات کندز، تخار، سمنگان، بامیان و پنجشیر هم مرز بوده که در شمال با ولسوالی اشکمش تخار، و ولسوالی های خان آباد و علی آباد کندز، در جنوب با ولسوالی های خنج، بازارک و شتل پنجشیر، سالنگ شینواری، سیاه گرد و شیخ علی ولایت پروان، در جنوب غرب با ولسوالی شبیر ولایت بامیان، در شرق با ولسوالی ورسچ و قسمتی از ولسوالیهای نمک آب و چال ولایت تخار، در جنوب شرق با ولسوالی پریان پنجشیر، در غرب با ولسوالی کهمرد بامیان و ولسوالیهای روی دو آب، خرم سارباغ ایبک و در شمال غربی ولسوالیهای حضرت سلطان سمنگان و خلم مزارشریف هم سرحد میباشد

ولایت بغلان عمدتاً در جنوب و قسمتاً در جنوب شرق و جنوب غرب با سلسله کوه های هندوکش محاط بوده که منابع خوب آبی آن از همین سلسله کوه ها سرچشمه می گیرد.

۱- حوزه آبی خوست:

شاخه های عمده این حوزه آبی عبارت اند از آبهای دره چرخ فلک و فرغامیل با معاونین شان که از سایر دره های خوست و فرنگ سرازیر شده در حد پل لنگر به مسیر دره خیلاب سیر نموده دریای خوست فرنگرا تشکیل میدهد. این دریا بعد عبور قسمت هائی از ولسوالی های اشکمش، چال و بنگی ولایت تخار در محل پائین تر از پل بنگی به دریای خان آباد میریزد.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

۲- حوزه آبی اندراب:

آب دره سراب و سمندان از شرق و آب آرزو از جنوب دو معاونین عمده این دریا را تشکیل میدهد که با سایر معاونین خویش از راست به چپ چون آبهای قاصان و شه شان از راست و آبگشن آباد از چپ بعدازیکجا شدن با آبهای سرازیر شده از دره های باجگاه، خنجان، و والیان در قسمت پایانتز از پل دوشی با آب بامیان ملاقی گردیده به مسیر خویش بطرف شمال سیر مینماید بند برق شهر پلخمری که در حال باز سازی توسط کشور آلمان میباشد.

۳- حوزه آبی تاله و برفک:

این حوزه آبی متشکل از آبهای دره شکاری و لسوالی شیر و آب سیغان که در دو آب میخ زرین و لسوالی کهمرد بامیان باهم یکجا شده از مدخل انار دره برفک وارد و لسوالی تاله و برفکمیشود. در مسیر تاله و برفک تا دوشی معاونین بسیاری که اکثراً از شاخه های هندوکش حائل میان و لسوالی تاله و برفک و لسوالی های منشعب از غوربند سابقه سرچشمه گرفته اندبه این دریا میریزند. از مهمترین معاونین این دریا میتوان از دریای پایان دره نام برد که در قسمت بالائی و لسوالی تاله و برفک به دریای بامیان وصل میشود. این دریا که از کونل کاشانولسوالی شینواری غوربند سرچشمه میگردد در مسیر خویش تا مصب آن به دریای بامیان از آب های چندین دریای کوچکتر چون دریای اشرف، دریای هزار کوچ، دریای تیز باتکبهره مند میشود. در قسمت پائین این دریا نزدیک با کنده سنگ و لسوالی دوشی آب های دیگری نیز از دره سکار د با آب بامیان وصل گردیده که بالاخره این دریا با دریای اندراب در قسمت زیرین و لسوالی دوشی

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

پیوسته و دریای بغلان را تشکیل میدهد. بعد از طی مسافت مربوطه به ولسوالی دوشی دریای بغلان داخل وادی فراخ و سرسبز گردیده در حدود هفتاد کیلومتر اعتبار از سنگ سوراخ تا گرداب بغلان مرکزی زمین های دو طرف مسیر خویش را ذریعه چندین کانال منشعب ازین دریا آبیاری مینماید. دریای بغلان در حصه تریوزگذر عسقلان کندز با دریای تالقان یکجا گردیده جمعاً در مصب ولسوالی قلعه زال ولایت کندز به دریای آمو میریزد. قابل یاد آورiest که در بغلان آبشارهای دیگری نیز وجود دارد مگر اینکه آب های آنها به جز از موسوم آب خیزی با سیلاب های مدحش به دریای اصلی بغلان نمی رسد مانند دریای نهرین و امثال آن بناءً ذکر همه آنها درین بحث موجه به نظر نمی رسد.

منابع طبیعی ولایت بغلان:

منابع طبیعی ولایت بغلان عمدتاً شامل آب های جاری سرچشمه گرفته از کوه های سربه فلک و زمین های زراعتی، مالچرها، جنگلات پسته، هنگ، گیاهان طبی، معادن ذغالسنگ و معادن زیر زمینی کشف نا شده به شمول نفت و گاز و طلا بوده با داشتن آب و هوای مناسب برای کشت و کار و فراهمی زمین های مرغوب و وسیع زمینه های خوبی برای رشد زراعت، مالداری، باغداری، تجارت و صنعت درین ولایت میسر میباشد. علاوه از زمین های لیم کوهی و تپه زارها، اراضی وسیع و هموار بائر دیگری نیز در سینه این ولایت اخذ موقع کرده اند که با اندک تلاش ضمن حفر چاه های عمیق مدرک خوب زراعتی در پهلوی پیشبرد امور مالداری شده میتواند.

موجودیت این همه اراضی زراعتی میسراند که ولایت بغلان برای اسکان مردم، تأسیس شهرهای کوچک و بنیاد گذاری مراکز زیربنائی و اساسی تولیدی به مقصد سرمایه گذاری های اقتصادی از ظرفیت های خوبی برخوردار میباشد. ولی سیستم مستعمراتی و رژیم های دست نشانده مانند سایر نقاط کشور به داشته های این ولایت نیز نه تنها برخورد سازنده نکردند که ویرانش ساختند.

مشکل بیکاری در سرتاسر

مملکت و از جمله بغلان که زاده سیاست استعماری درکشور است منحیث یک موضوع نگران کننده در حلقات غیر دولتی بحث روزمره را تشکیل داده با توافق آراء گفته میتوانیم که قسمت عمده مسایل نا امنی از همین بیکاری و نداشتن شغل مناسب سرچشمه میگردد.

حضور مؤسسات غیر دولتی خارجی (NGOS) با غارتگری های شان براین معضلات افزوده است. در این ساحه که حالا یک شبه جزیره است هر روز صدها تن به تماشای فواره های آب می آیند هزاران خانواده در بغلان از نبود پل موتررو با مشکل مواجه اند منطقه بغلان در قدیم از آن کوشانها بود. بازمانده های یک آتشکده زرتشتی به نام سرخ کتل در ولایت بغلان نیز موجود است.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

پلخمري يکي از زيباترين ساحات تفريحي در شمال کشور بوده و پارک نمونوی و بی مانند در سطح تمام افغانستان می باشد. شهر پلخمري علاوه بر این دارای ساحات تفريحي مرغوب دیگری نیز است مانند باغ معدن در شمال شهر، تپه فرحت در غرب آن، باغ قهوه خانه و پارک تفريحي قهوه خانه در قلب این شهر که هر کدام با داشتن ساحات وسیع در کنار دریا و هزاران درخت و نهال زینتی به گونه های خاصی به زیبایی این شهر افزوده اند.

بند آب گردان که از آن ۶۰ میگاووات برق تولید شده و با آن و دشت های زیادی آبیاری میگردد، در دشت کیلیگی در ۲۰ کیلومتری جنوب پلخمري مرکز ولایت بغلان برای مهار کردن دریای اندراب و سرخاب که یک جا از همین جا عبور می کنند، ساخته شده است.

باورها بر این است که کاسه این بند که حدود سی هزار جریب زمین را احتوا می کند، اولین جای برای کشتی رانی در افغانستان و زیبا ترین محل برای سیر و تفريح سیاحان داخلی و خارجی خواهد بود. در پهلوی این بند و ساحات دور تر از آن، دشت های زیاد وجود دارد که به علت نبود آب، کاملاً بی حاصل مانده و اگر آب برای شان برسد، میلیون ها تن غله حاصل از آنها به دست خواهد آمد. ولی رژیم های ضد مردمی توجهی به این مسایل نمی کنند.

منابع:

عبدالحسین سعیدیان. شهرهای جهان. چاپ ۱۳۸۳، نشر علم و زندگی، دفتر احصاییه مرکزی / صندوق جمعیت سازمان ملل متحد - معلومات اقتصاد اجتماعی و احصاییه (پرونده پی دی اف، بازدید: نوامبر ۲۰۰۸)

دفتر احصاییه مرکزی / صندوق جمعیت سازمان ملل متحد - معلومات اقتصاد اجتماعی و احصاییه (پرونده پی دی اف، بازدید: نوامبر ۲۰۰۸)

وبگاه وزارت احیاء و انکشاف دهات افغانستان، زبان: انگلیسی، بازیابی در ۵ سپتامبر ۲۰۰۹

پرش به بالا نقشه ولایت های افغانستان در سال ۲۰۰۹، پروژه ۲۰۰۰ خلیج فارس، وبگاه دانشگاه کلمبیا، زبان: انگلیسی، بازیابی در ۶ ژانویه ۲۰۱۰

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند